

“El pudor i la vergonya no serveixen per fer literatura, m’interessa l’autenticitat”

També això passarà és la segona novel·la de l’escriptora Milena Busquets, un homenatge a la seua mare —Esther Tusquets, editora de Lumen durant més de quaranta anys—, que va escriure un any després de la seua mort. Una novel·la intensa i molt personal, en la qual es mostra sinceritat en cada pàgina, i on la protagonista, Blanca, busca retrobar-se a si mateixa a Cadaqués, envoltada dels fills, dels amics, els seus dos ex-marits i l’amant.

—També això passarà és ua declaració d’amor a la seua mare. Però el text també deixa entreveure una relació complicada.

—Jo crec que en tots els grans amors hi ha una part d’amor i una d’odi. Totes les relacions apassionades, que són les que a mi m’interessen, tenen conflictes. Hi ha guerres, hi ha moments de molta llum i moments de discussió i de foscor. L’amor idíl·lic no existeix.

—Per què va decidir convertir el seu dol en novel·la?

—No ho sé, no el vaig penar mai, escriure així de la meua mare, la tenia tan present que no se m’havia acudit. Un any i escaig des de la seua mort, sense pensar-hi, em vaig a posar a escriure a la cuina i em va sortir el primer capítol ràpid. I em vaig adonar que hi havia material per escriure una novel·la. La vaig ensenyar al meu agent i vaig construir una estructura narrativa.

—Blanca, la protagonista és el seu alter ego. Per què aquesta línia difusa entre realitat i ficció?

—Perquè no volia fer una cosa que fos com un diari, creia que no tenia gaire interès ni la meua vida ni la de la meua mare. Així doncs, em semblava que funcionaria millor com una novel·la de ficció. I també em permetria prendre distància de la història i més llibertat amb els personatges. A més, tampoc anomeno la meua mare al llibre, ni dic que era editora i escriptora, perquè em semblava que era el mateix, que no era l’important.

—De fet, crec que qualsevol s’hi pot identificar.

—Exacte, perquè la relació mare-filla és una relació molt important per a molta gent. Per això no em semblava necessari dir que hi havia un personatge que era Esther Tusquets, sinó la relació tan potent i interessant per explorar entre una mare

GREGORI CIVERA

L’escriptora Milena Busquets Tusquets, en una recent imatge promocional.

i la seva filla. És una història molt petita, volia fer un homenatge a la meua mare i mostrar que la vida continuava. Quan hi ha veritat la gent ho veu i hi connecta, i crec que es nota al llibre. No ha estat fàcil de fer. Em va requerir un autocontrol constant per no caure en alguna cosa cursi, autocomplaent o narcisista.

—La lleugeresa i el to irreverent de la novel·la captiven, però a la vegada es parla de sentiments molt profunds.

—Sí, volia intentar mostrar el que passa en la realitat, que és que, quan estem molt deprimits o quan patim una gran tragèdia, la vida t’ofereix moments de molta llum i de lleugeresa. I també al contrari, els que tenim sort, aquells que estem bé, doncs també tenim moments de molta profunditat. La vida és una combinació i un equilibri entre la consciència que hem de morir i el patiment. I, després, hi ha les coses bones, com ara un passeig amb un amic. Crec que

sempre ens trobem entre ambdues coses. Almenys a mi em passa, sempre sóc entre la llum i la foscor.

—En algun moment s’ha penedit d’haver-se despullat tant des del punt de vista emocional en aquesta novel·la?

—No. Quan tu escrius, d’alguna manera ja poses una distància, una barrera, una frontera. Quan estava escrivint em sentia com si estigués interpretant un paper, estava molt protegida, com em sento sempre que escric. Penso que el pudor i la vergonya no serveixen per fer literatura. L’únic que m’interessa és l’autenticitat, el punt de vista més personal possible, perquè pot ser el més universal alhora.

—L’escriptura li ha servit com una mena de teràpia?

—No, com a teràpia escriure no em serveix. Volia explicar una història i he tingut la sort que molta gent s’hi ha sentit identificada. Com a teràpia no, jo continuo trobant molt a faltar la meua mare. Les morts de la gent que més t’estimes no se superen, aprens a viure amb elles. És una cosa que assimiles, fins i tot et fa millor persona, més tolerant, més compassiu. I tampoc no vull superar-la, alhora és una cicatriu que porto. Malgrat haver perdut una persona estimada, l’important és saber continuar gaudint de la vida, estimar...

Sara Díaz